

STRESZCZENIE

Przedmiotem niniejszej rozprawy jest egzekucja czynności niezastępowalnych. Została wprowadzona w celu ochrony interesów gospodarczych i ekonomicznych wierzycieli, ponieważ instytucja odszkodowania w wielu wypadkach nie chroniła interesu wierzyciela w wystarczający sposób. Obecnie stanowi on istotny element egzekucji w zakresie usuwania naruszeń dóbr osobistych. Ponadto katalog czynności niezastępowalnych jest otwarty, a znaczenie gospodarcze, ekonomiczne oraz społeczne analizowanej egzekucji w związku z rozwojem nowych technologii będzie wzrastać.

W pracy wykazano, że model egzekucji czynności niezastępowalnych oparty na grzywnie i areszcie może być efektywny. Ustalono również przyczyny braku efektywności modelu obowiązującego w Polsce i zaproponowano rozwiązania, które mają go usprawnić. Rozważania dotyczyły zaproponowania zmian umożliwiających stworzenie efektywnego modelu egzekucji czynności niezastępowalnych w Polsce. Wskazano, że model mieszany zwiększa elastyczność postępowania egzekucyjnego i przez to daje większą szansę na spełnienie świadczenia w toku egzekucji. Zauważono, że aby model obowiązujący w Polsce stał się efektywny, wymaga kompleksowych zmian. W tym celu zaproponowano i sformułowano postulaty *de lege ferenda*.

Praca składa się ze wstępu, sześciu rozdziałów oraz wniosków, a także zawiera wykaz literatury, orzecznictwa oraz netografię. Pierwszy rozdział dotyczy problematyki powstania egzekucji sądowej czynności niezastępowalnych oraz środków przymusu. W drugim rozdziale omówiono egzekucję czynności niezastępowalnych w niemieckim systemie prawnym. Analizie poddano charakter czynności zastępowalnej i niezastępowalnej oraz ich cechy, na które wskazuje literatura i orzecznictwo niemieckie. Analiza dotyczyła także egzekucji czynności niezastępowalnej. W jej toku wykazano, że model egzekucji czynności niezastępowalnych obowiązujący w Niemczech jest efektywny.

Rozdział trzeci dotyczy rozważań nad charakterem czynności, którą może wykonać tylko dłużnik, oraz wskazania elementów wchodzących w skład analizowanej czynności. Ich ustalenie pozwoliło na ustalenie pojęcia czynności niezastępowalnej. W ramach czwartego rozdziału omówiono wybrane czynności, co pozwoliło zilustrować poszczególne cechy czynności niezastępowalnej na konkretnych przykładach. Rozdział piąty poświęcony został organom, stronom i uczestnikom postępowania, w którym toczy się egzekucja czynności niezastępowalnych.

W rozdziale szóstym rozważania dotyczyły poszczególnych środków przymusu, relacji pomiędzy nimi, w tym kwestii pierwszeństwa zastosowania grzywny przed sumą przymusową. Przedmiotem odrębnej analizy był przebieg poszczególnych etapów postępowania dotyczącego egzekucji czynności niezastępowalnych. W ramach szóstego rozdziału sformułowano postulaty *de lege ferenda* mające usprawnić omawianą egzekucję.

Dla osiągnięcia zamierzonego celu rozprawy wykorzystano metodę formalno-dogmatyczną. W jej ramach analizie poddano normy prawa krajowego, które dotyczą egzekucji sądowej czynności niezastępowalnej. W pracy wykorzystano metodę prawnoporównawczą, sięgając do prawa obcego,

szczególnie do prawa niemieckiego. Pozwoliło to na ustalenie stosownych wniosków względem efektywności (skuteczności) stosowanych sposobów egzekucji. W rozprawie ważną funkcję pełni metoda historyczna oraz prawnoporównawcza. Metoda historyczna, dotycząca analizy prawa już nieobowiązującego, pozwalała na pełniejsze zbadanie i zrozumienie ewolucji instytucji prawnych, istotnych dla przedstawienia tytułowej instytucji. Natomiast metoda prawnoporównawcza osadzała badane zagadnienia w szerszej perspektywie, a także pozwoliła na sformułowanie wniosków *de lege ferenda* na przykładzie obcych rozwiązań dotyczących analizowanej egzekucji, także w zakresie funkcjonowania środków przymusu.

Artur Zimowicz